

Скоротечна изла-
зи у Седмици 2.
путь, Четверт:
и Недельомъ :
цена му је како
за овдашнѣ та-
ко и за странне
Предчисленике
за поль године
4 фр. у Сребру.

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКИЙ

СКОРОТЕЧА.

(Соунгієг.)

ПЕШТА.

Четвртакъ

2. Септембра. 1843.

Год. III.

СЛАВЯНИСТВО.

отъ

(Орсата Почића, Аустрийскогъ Грофа и великогъ
Властика, или Кнеза изъ Дубровника, у Падуви 24.
Декемврија 1841. л.)

Преко неба јадре силни громови,
А с' облака пада на насть гласъ овый;
Благо орлу на връ гора,
Благо звери у дно мора:
Ербо ако нынма когодъ се противи
Нетомъ га погледа, веће неживи.

Облаци су ближе настъ дядрили
Теръ су изъ скута свога гласъ пустили.
Благо пуку, туђа сила
Кога нје јошть срушила,
Еръ ко поштуе свое народности
Брзо оће видет' часъ слободности:

То су зачуле све Славянске війле
Све су планине редомъ огласиле,
Подигла се сва Господа
Славнога нашега Народа,
Србљи, Руси, Иллири, Чехи, Поляци,
Орватъ, Штаеръ, Моравъ, Слези, Словаци.

Сва далека села, варош' градови
Веселе се, кажу нјновъ везъ новый
У Складу се сви радую
Братински се сви рукую,
Теръ сарцемъ завикну сви једногласно:
„Буд'мо сложни вавекъ, пакъ намъ све ласно!“

Шта се дакле чека? Дошло нјел' време
Да сваргнемо ово трудно бреме?
Заръ пуститъ вы оћете
Да настъ душашанъ свудъ заплете,

Да намъ узмножа окове гвоздене,
Да воздухъ, Сунце, Животъ нашъ плѣне?

Ой Славска браћо и съ поля и съ гора,
Съ Волге, Дунава и съ четири мора,
Старе Майке верни Сини,
Ахъ! миленој Домовини
На помоћь трчите са сваки страна',
За утишитъ болестъ люты сви рана —

Вы намъ отбацит' овый ярамъ тежкій
Трећиј Иване, Душантъ, Жишака, Собески
Помозите съ горъ съ небеса!
Садъ ће Славска быт' чудеса! —
О Сунце ясни твою светлость сини
Да се свудъ прогласе Славе сеи чини! —
Изъ Цестописа.

СЕНАТЬ У ЦЕРНОИ ГОРИ.

(конацъ.)

Есть, освету само искало је и тражило
моје срце, я самъ само једну дужность позна-
вао — освету! Крвъ ми је у моимъ жилама
врила, кадъ годъ самъ крававе альине могъ
детета погледао. Я самъ отъ туге и яости
копнјо, ово слабо тѣло крозъ трновнике по-
влачио, стѣне узылазио, на све путове трчао,
вребао и тражио, да освету моју наситимъ.
Тако су два Месеца прошла, докъ самъ је
дногъ дана могъ нећака, храброгъ Марка
(онъ показываше на младића са своеј стране)
са крававомъ главомъ у руци у дому мой дола-
зећејетъ видјо. При овомъ взору свободније
самъ дысао, еръ је то глава старогъ Милој
Мартиновичъ била, то је отаџь убице сына

могъ, похитителя мое кћери, непріятеля до-
машњи мои.

Ове последње речи, движенемъ утеснен-
нымъ праћене, приузроковале су кодъ слу-
шателя знаке дивлена и сожалења. Владика
хтеде противне парте испитивати, но мно-
гочислено виканѣ „Некъ Савва говори“ позва
старца продолжити:

„Текъ што самъ освећенъ био, то самъ
већь на то мыслити морао, да се освете Жи-
кине уклонимъ, кой ми є явно претio. На-
ша је мрзост съ хиљада непріятельскимъ по-
кушенјама коя смо опытавали, растла, и
приобщтаваласе нашимъ пріятельма и сро-
дницима. Кадъ се мы нитъ силомъ нитъ лу-
кавствомъ уништожити неузмогосмо, ре-
шенie ове кавге предамо явной, ужасной и
непремирителной међу усобной брани. Коли-
ко ме је ова война стала, то самъ Богъ зна!
Гди се некадъ кућа моя, и амбарови мои вы-
сили, тамо се садъ налазе гомиле каменя и
пепела. Но то ме весели, ћръ Жике више
нема.“

Досадъ ово подмукло јсанѣ супруге те-
жертвe превиче старца гласъ. Людство, хо-
тя беседомъ Савиномъ раздражено, опетъ
ниe све безчувствено било за гласъ болѣ и
сожалења, ћръ је сродникъ Жикинъ овогъ спо-
менъ возобновити старао се, и съ красно-
рѣчиемъ, Црногорцима свойственимъ, за-
слуге спомињао, кое є покойный отечеству
указывао, нѣгово примѣрно поведенѣ пра-
ма жене и пріателя, и нѣгову смртъ на
боишту.

Кадъ су обадве парте саслушане бы-
ле, почео Јованъ Обреновић, поглавица
едне неутралне общине, говорити: онъ раз-
члени, како је последња, внимателна зрител-
ница борења обоеցъ, напоследку између нъи
стала, да редъ доведе, и борећесе приво-
ле, нъове расире предъ Сенатомъ окончати.
Безъ да је заключене овогъ суда предва-
римъ, придода и ово; „Ибы овогъ мнѣнија био,
да се штета, коју су обадве парте доиста
претрпиле, изравна, и постарамо се нъи
помирити, кадъ найгрђе оштећеногъ трош-
комъ другогъ наградимо.“

Кадъ су сви Сенатори ово предложенѣ
одобрили, устане јданъ отъ ови, свое дру-
гове опомињаоћи, да тарифа отъ давногъ
времена у подобнимъ случајевма цену главе
на 132. дуката, 4. цванџига и 1. пару опре-
дѣљава; да се половина за штегу членова
или опасне ране плаћа, и да се друге ште-
те соразмѣрно ценити морају.

У дѣланю, кое се сверху овогъ пункта
развило, предлагали су участници съ непо-
колебимымъ ладнокрвјемъ сва средства, коя
бы нъовoj ствари полезна била. Ова красно-
рѣчива, но жалостна полемика веома је вни-
манје свију присутствући привукла. Но учи-
нѣномъ рачуну видлосе, да Фамилија Жике
фамилији Савиной 4850. Франка платити мо-
га. Сенатори су овай счетъ явнимъ призна-
ваниемъ одобрили, и пресуда писаромъ Влад-
ыкинимъ двогубо списана буде, послед-
нимъ подписана, и предана обоимъ пар-
таяма.

Супроть искрености и честности, коя
Црногорца међу Славянима съ ове сгране
Карпата отликују, искао је Сава торжестве-
номъ заклетвомъ заборавъ прешеднегъ и
повѣренѣ на болю будућност светковати.
Ово се у цркви торжествовало, люди, го-
сное, жене отъ парте Савине седили су на
плочи, потомъ приступи човекъ, найста-
рији противне парте, съ крестомъ у руки, и
изрече, кадъ је овай полубој, съ крепкимъ
гласомъ ужасна проклинанїа противъ кљет-
вопреступника, кое Савина партаја са сми-
ренимъ „Аминь“ повтораваше.

После присяге руковале су се супроть
обадве парте, мужеви съ мужевима, жене
са женама, деца съ децама, јданъ другогъ
гледећи съ найможниномъ прѣзренјемъ старо-
сти и нарави. Јданъ отъ Сенатора избранъ
судија пролазио је крозъ та два реда, мужевма
нъове ножеве и пиштолѣ отузымао, и на
гомилу једну положио, потомъ се свако за-
грлило. Мужеви су после изъ руке овогъ Су-
дије за знакъ согласија измешана своя оружја
примали, и людство је весело спѣшило, да при-
части участвује, коя је подъ ведримъ небомъ,
трошкомъ помирене парте сготовљена била.

ДРУГА ЖЕНІТБА ЦАРА АЛЕКСІЯ МІХАЙЛОВИ-
ЧА, ОТЦА ЦАРА ПЕТРА ПЕРВАГО И ВЕЛИКАГО.

Царъ Алексій Міхайловичь отаць цара Петра великаго, быо в велики пріятель единогъ благородногъ спаіе по имену Артеміе Матеевъ, коега в често посеївао, противъ обичая и уредбе ондашнѣгъ русискогъ двора, гді в цару забранѣно было никога одъ свои поданика посеївати. Кадъ в онъ единомъ у едно вече изненада к' нѣму у кућу дошао, и асталъ чисто поставлѣнъ за вечеру нашао, рече онъ Матееву: Овай Асталь в тако лепо намештенъ, да самъ чисто жело добю твой Гость быти, но само с' томъ погодбомъ, да никоме досаданъ не будемъ, и да нико са стола неустане, докле виѣ найпре вечерао. Желя Вашегъ Величества была в свагда заповесть за мене и замое домаће, одговори Артеміе. — Ело се у собу унесе, и царъ седне за асталъ. Садъ Госпођа дома у собу уће, с' нѣнимъ сыномъ, и с' единомъ младомъ дѣвицомъ, кои се с' понизномъ уччивостю цару поклоне, и на нѣгову заповесть за асталъ посаде. При вечери прегледао в царъ ово мало дружество, но на младу дѣвицу особито в с' вниманіемъ гледао, коя в с' проћу вѣга седила, и ніе се могао опоменути да в ю кадгодъ у кући видio.

Я самъ свагда мислю, „проговори царъ после краткогъ ћутеня,“ да ты више деце немашъ, кромѣ овогъ единогъ сына, а садъ првый путъ видимъ да ты и едину кћеръ имашъ; како се в то стало, да ты ю никадъ ниси споминяо? Ваше Величество! Вы се нисте у мышленю вашемъ преварили, одговори Артеміе, я само единцитогъ сына имамъ; ова млада дѣвица, кою Ваше Величество овде за столомъ сидити виду, вѣте кћи моага пріятеля и сродника Кірила Нарішкина, кои на своимъ добру живи, супруга моя узела ю к' себи у кућу, да се с' градски обичаи упозна, и ако буде Божія воля, да се би овде срећу наће.

(продуженіе слѣдуе.)

С В И Р А Л А.

Некій занатлія у Т-и имао в весма злу жену, коя в обычай имала одъ ютра до вечера, а и преко same ноћи, не само у своїй кући съ домашнии свои, него и съ комшијама свађатисе и инатити. Мужъ нѣнъ еданъ трудолюбивъ, миранъ и поштенъ човекъ, быаше како одъ сосѣда свои, тако и одъ свои сограждана вообще почитованъ и любљињъ, ніе знао сирома одъ туге и неволѣ себи помоћи, и на кои начинъ жену свою одъ тогъ злогъ обычая да одучи. На последакъ наће се еданъ добаръ пріятель, кои му тай совѣтъ даде, да себи једну свиралу купи, и како види да жена нѣгова у кући зипара и праска, ил' на сокаку с' комшијама се вади и кавци, нек' онъ одма у свою свиралу дотле свира докле му жена не умукне и неукути. Тай совѣтъ мужъ точно исполняваше, и како бы жена нѣгова опетъ почела свађатисе, и комшије свое узнемиравати, зачне онъ колико в яче могао у свиралу свирати, да в жена отъ цычаня свирале мыслила оглуности, и донде в та музика трајала докле ніе занемила. Чрезъ то посрамљиша, одучи се она мало помало одъ тогъ невалялогъ обычая; на последакъ постане она найболја жена, и са свакимъ в любови живила.

Совѣтно бы дакле было, да свакій мужъ, кои злу и єзычну жену има, једну свиралу себи купи, и да се съ њомъ у таквомъ случаю послужи.

Примѣчаніе. Ово средство, кое в млого кратъ пробірато, и са атестаты посвѣдочено, редко кадъ да не помогне. Налази се обаче, да се та страсть веће кодъ гдикоја яко укоренила, у таковомъ случаю препоручуемо четири унци лескове масти, коя в заиста чудотворна, съ њомъ леђа, и гді в јошти нужно два трипутъ у недельи добро намазати, да се та масть у кожу упіе, оће безъ сумњи помоћи, но само у случаю ако горепоменута Свирала дѣйствовать не бы хотела.

С. М.

В Ђ С Т И.

Пешта. 30. Августа овдашнии Граждані, нын до 150. душа, подъ унiformомъ, кое в избранный Гражданінъ и Гражданскe Міліціe Капетанъ Г. Францъ Гроссъ, са 5. оффіцира и 16. нижњи=оффіцира предводио, у шумици „Пріклеръ=Валдъ“ зовомой, дер-

2. л. ечма са 6.400; 9. л. зоби са 31.306; 9. л. кукуруза са 34.146, и 3. л. репице са 36.900 вагана.

ПУТЬ ПО СВЕТУ.

жали су торжественији станъ (Eager). Пре полдне не- престано ексерцирали су се; а около полдне позове ји пущава прангја, кое су предъ станомъ понамеша- не быле, на ручакъ, и тако многочисленнимъ люд- ствомъ праћени скупесе око астала, кои је за 150 пер- сона съ једнимъ само сломъ по начину војничкомъ по- стављен је; отъ когъ астала не далеко је и ла-герска шатра за Оффицире и друге Гости разапета, и чинно ручкомъ постављена. Чрезъ цјело време нјновогъ обједа свирала имъ је собственина Банда на измену са вербунгскимъ Мусикантима Регементе зовоме Есте. Око- ло 2-огъ часа по полдне такођер је дојшили и Гра- ждански овдашни Конијици (Chvaleux Legérs), за кои- ма врвило је неброено число Граждански Фамилије обо- егъ пола, кое су са собомъ у изобилју разногъ ела и пића послиле; а у 4. сата посјети је и Нјиво ц. к. Вы- сочества, Ерцхерцогнија, Палатинова Супруга са най- мајимъ Принцомъ Јосифомъ. Долазакъ Высоки ове Го- стије огласиле су прангје, а кадъ су се къ стану при- ближили, свирала имъ је Мусика радостну ону Народну Шајму „Богъ да живи Цара Фердинанда“, и неброени Народа гласови „да живи“ (éljen) пратили су Ихъ крозъ станъ; а одавде опетъ Гражданска Кавале- рија напредъ јашеи отпрати Ихъ до саме линије. Мало доцнје дође имъ и Г. Варошки Началникъ (Биргермай- стеръ), когъ су такођер радостно и съ Мусикомъ пред- учрђени и дочекали. При овомъ торжеству учествовали су и многи мјлitarскогъ овдѣ у вароши лежећегъ Гар- низона Штабсъ = и други Оффицири. Такођер окружавало је исто и неброено число свакогъ грађанскогъ реда и чина зритела. Разны увеселенїја, игріј, разны свиркій, шальви и свеусердни једанъ съ другимъ пріјатностіј, милы разговора и взајмны любве пуны от- ношенија, кое се до самогъ вечера продужило, нје се човекъ довольно могао нагледати. А у само вече са истињомъ увеселенїјама дично вратисе цјој станъ у вароши.

Пешта. Радостну вѣсть донеше намъ дана је 31. Августа Бечке Новине, да је Н. ц. к. и Апостолич. Величество Благоутробнији Монархъ нашъ Фердинандъ I. V. милостивијше Н. В. Пречестност Г. Јеројеа Мутниба- рича, Архимандрита Общеж. Монастыра Гергетега, за Епископа Далматинскогъ, наименовао.

Пешта. Отъ 5. до 13. Сент. по р. прошло је ову- да 46. лаји за горњиј предѣлъ са различномъ рајономъ, у свему 207.148. вагана; измену који 14. лаји жита съ 50.100; 4. л. наполнце съ 12.000; 1. л. ражи съ 2000;

(Маркескиј Сказъ) Тко бы то мыслю, у Марку иша- едно село, кое је средоточије света! И јошти се у ињему налази едно парче ланца, са којимъ се свѣтъ измѣрио! Насъ учи једанъ одвећи шальвији (комичнији) сказъ, да съме отъ папради (Farrenfraut), кое се иноћомъ у очи светогъ Јоанна купи, учини тако, да, безъ да знамо и хоћемо, невидими постаемо. Тежакъ једанъ у путу из- менада међу своимъ друштвомъ тако невидимъ постане, да га је оно говорити чуло, аље нје видило. Сви, а в онъ самъ падну тога ради у отчаяње, незнајећи, шта је, и откуда та чародѣјна проклетштина; и оно његово станове као што је. Мало доцнје дођу у крчму, у којој до- сетљивији Крчмар је примѣтиши, рекне невидимомъ Тежаку, да изује свое ципеле, кое кадъ Тежакъ учи- ни, постане видимъ. Садъ исте ципеле обује Крчмар, и нама изчезне. Сирће, Тежакъ је овай у путу нагајио био на цвѣтајују папради, отъ кое съме остане му за ђономъ. Крчмар је мудро съ нимъ промѣни ципеле, а чинио се потомъ невидимъ, кадъ је годъ хотио.

Прагске Новине преповѣдају: Земледѣлацъ једанъ изъ Окружја Лаймеритскогъ даде свогъ сына у Прагу у Терговину. Послѣ ињегъ времена именено потужисе Терговацъ отцу детета о непокорности и његовой. Текъ што Земледѣлацъ ово писмо прочита, таки скине съ дувара свою канджију, подигне се и оде у Прагу пе- шице, који је 15. миља отъ њега далеко био. Дошавиши тамо ико изшиба канджијомъ свога лагкомысленогъ сына, кое кадъ учини, проговори му: „Болѣ се отсадъ вла- дай, ты невалилацъ једанъ!“ и безъ да се више ту- инайманѣ задержи, повратисе дома.

БУДИМСКА ЛУТРИЈА.
отъ 13. Септ. р. № 54 35 29 20 77
Вућићесе 27. Септ. р.

Издаватељ Димитриј Јовановић. — Учредникъ Димитриј Теодоровић

(Rosen-Platz № 285.)

У ПЕШТИ словима Баймоловимъ